

Čís. 3684.

Zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.).

Dar z milosti »do odvolání« jest darem z milosti ve smyslu zákona. Stačí, když zaopatřovací požitky zaměstnanci při jeho pensionování pro stáří dne 6. května 1921 již byly přiznány, třebas do té doby skutečně ještě nebyly vypláceny.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1924, Rv I 1692/23.)

Žalobce byl po čtyřicet let zaměstnán na panství žalovaného, posléze jako poklasný. Dne 1. dubna 1921 byl žalobce dán na odpočinek a přiznán mu »dar z milosti do odvolání«, jenž mu do nabytí účinnosti zákona čís. 130/1921 sb. z. a n. nebyl vyplacen. Žalobu o placení zaopatřovacích požitků dle tohoto zákona procesní soud prvního stupně zamítl, odvolací soud žalobě vyhověl mimo jiné z těchto důvodů: Jádrem věci spočívá v tom, zda dar z milosti do odvolání jest darem z milosti podle §u 1 a) zákona čís. 130/1921. Otázku tu dlužno po názoru soudu odvolacího zodpovědět kladně. Opačný názor soudu prvního neodpovídá úmyslu zákonodárcovu a účelu zákona, který jest zřejmě sociálně-reformní. Zákon nemluví o daru z milosti, nýbrž o darech z milosti; již to ukazuje na opakování daru. Nad to zákon dary z milosti podřadil pod pojem »požitků zaopatřovacích«, z čehož rovněž plyne, že dary ty se musí opakovati, že musí býti pravidelné. Nařízení čís. 189/1921 úplně souhlasí se zákonem čís. 130/1921, žádajíc pravidelné poskytování darů z milosti, čímž vyjadřuje kratčeji a výrazněji to, co zákon sám očitě na mysli má. Srovnává se to také s §em 3 zákona ze dne 12. února 1920, čís. 118 sb. z. a n. (v §u 1 a) zák. čís. 130/1921 citovaným), v němž ukládá se osobám, na zabraném statku hospodářským, povinnost, zajistiti dary z milosti poskytované pravidelně bývalým zaměstnancům. A tak přímo touto citací §u 3 staršího zákona sám § 1 zákona čís. 130/1921 pojal do sebe ustanovení, že dary z milosti musí býti pravidelné, mají-li zakládati nárok na zvýšené zaopatřovací požitky. Ze zjištěných skutečností jde, že dar z milosti poskytován byl v určité výši na neurčitou dobu, t. j. do odvolání. Povaha »darů z milosti« předpokládá, že tu není závazku právního, je poskytovat, a že záleží na dobré vůli bývalého zaměstnavatele, jak, v jakých obdobích a v jaké výši je chce poskytovat. O nějaké pevnosti, nanejvýš doživotnosti daru z milosti nemůže dle jeho pojmu býti řeči. V tom však právě záleží sociální význam zákona, že z těchto darů z milosti tvoří právní závazek, z druhé strany právní nárok, a, upravuje jeho výši pevnou cifrou, přiznává jej doživotně, k němuž co se týče periodického vyplácení, přistupuje sám sebou § 1418 obč. zák. Ustanovení §u 915 obč. zák. tu významu nemá, kdyžž jednostranné prohlášení žalovaného, že dar z milosti dává jen do odvolání, tedy prohlášení soukromé, ustoupiti musí zákonu, podle kterého pravidelný dar z milosti (nikoliv pouhý jednotlivý dar z milosti neb odbytné) jest základem zákonné úpravy zaopatřovacích požitků žalobcových, takže, byť i žalovaný nyní dar,

o který jde, odvolal, by to zůstalo bez vlivu na soudní úpravu žalobcových požitků dle nyní platného zákona. Opačný názor prvé stolice jest mylný.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání žalovaného, uplatňující dovolací důvody Šu 503 čís. 3 a 4 c. ř. s., není opodstatněným. Otázka, zda žalobci jako bývalému zaměstnanci na velkém majetku pozemkovém přísluší ve smyslu zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. zaopatřovací požitky, byla soudem odvolacím zodpověděna kladně. Dovolatel toto rozhodnutí napadá z důvodu Šu 503 čís. 3 a 4 c. ř. s. proto, že prý soud odvolací v rozporu se spisy své rozhodnutí založil na předpokladu, že žalobci žalovaným až do odvolání povolený dar z milosti skutečně byl vyplácen před 6. květnem 1921 a tudíž jemu požitky zaopatřovací ve výši 2000 Kč ročně od 1. dubna 1921, jak v omezené žalobní prosbě žádá, neprávem přiznal. Jest sice správné, že ze spisů nevysvítá, že skutečná výplata daru z milosti žalovaným žalobci povoleného dopisem ústřední správy ze dne 21. dubna 1921 před 6. květnem 1921 nastala, a v tomto směru skutečně žalovaným tvrzený rozpor se spisy tu jest. Přes to však dovolání nelze vyhověti, poněvadž dle zjištěného stavu věci žalobce nabyt nároku na vyplácení zaopatřovacích požitků ůřive, než zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. nabyt účinnosti a v důsledcích toho, i když mu povolen byl žalovaným jako zaopatřovací požitky jen dar z milosti, každoročně k výplatě přicházející, dle Šu 1 písm. b) uvedeného zákona nárok na zaopatřovací požitky má, v kterémžto případě onen rozpor se spisy netýká se skutečností pro spor rozhodných a dovolací důvod Šu 503 čís. 3 c. ř. s. není dán. Povahu daru z milosti jako zaopatřovacích požitků a bezvýznamnost přiznání jeho »do odvolání« odůvodnil již soud odvolací v napadeném rozsudku způsobem stavu věci a zákonu plně odpovídajícím, a proto se v tomto směru prostě poukazuje na vývody napadeného rozsudku. Názor dovolatelův, že žalobci proti žalovanému nárok na zaopatřovací požitky ve smyslu Šu 1 písm. b) zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. nepřislúší, poněvadž mu nárok ten vznikl v době, kdy dosloužil 40 let na velkostatku žalovaného, tedy v roce 1912, kdy velkostatek byl propachtován, a že tedy žalobce může svůj nárok na zaopatřovací požitky uplatniti jen proti tehdejšímu pachtýři, není správný, neboť žalobce dán byl skutečně do pense pro stáří teprve v roce 1921 žalovaným jako majitelem velkostatku a počala proto teprve v této době u žalovaného výplata zaopatřovacích požitků žalobcových, pokud se týče dle Šu 1 písm. b) uvedeného zákona u žalovaného nastati měla. Odpovídá proto napadené rozhodnutí jak stavu věci tak zákonu a dovolání s hlediska Šu 503 čís. 4 c. ř. s. není důvodným. Při tomto právním posouzení věci nepadá na váhu, zda v Šu 1 písm. b) zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. použitý doslov »bud' p o ž í v a j í již zaopatřovacích požitků atd.« znamená, že zákon ten vztahuje se jen na ty zaměstnance velkého majetku pozemkového, kterým skutečně před 6. květnem 1921, zaopatřovací po-

žitky již byly vypláceny, či zda předpis tento má platnost i ohledně oněch zaměstnanců, kterým před 6. květnem 1921 zaopatřovací požitky jen skutečně byly přiznány, dosud však nevyplaceny. S ohledem na sociální význam a tendenci zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. sluší však míti za to, že ku splnění předpisu §u 1 písm. a) stačí, když zaopatřovací požitky zaměstnanci na velkém majetku pozemkovém při jeho pensionování pro stáří dne 6. května 1921 již byly přiznány, třeba by do této doby skutečně ještě nebyly vypláceny, neboť v tomto případě majitel velkého majetku pozemkového tím, že svému zaměstnanci přiznal zaopatřovací požitky v podobě ročně se opakujících darů z milosti do odvolání, zaměstnance svého sám uvedl do takového stavu, že týž ve smyslu uvedeného předpisu zákona od té doby, kdy dar z milosti v tomto případě v poskytování ročních naturalií mu byl přiznán, t. j. od 21. dubna 1921 za zaměstnance již před 6. květnem 1921 zaopatřovací požitky požívajícího považován býti musí. Jest proto žalobcův nárok na zaopatřovací požitky též dle §u 1 písm. a) uvedeného zákona odůvodněn a dovolání žalovaného také v tomto směru po stránce právního posouzení neopodstatněným.

Čís. 3685.

Žalobě vlastníka zabavené movité věci podle §u 37 ex. ř. lze čeliti námitkou, že věc dána byla vymáhajícímu věřiteli osobou třetí jako ruční zástava (§§ 456 a 367 obč. zák.) a že žalobce není ochoten zaplatiti dluh, zajištěný ruční zástavou.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1924, Rv I 348/24.)

Žalobě, domáhající se uznání vlastnictví k zabaveným strojům a zrušení exekuce na ně, bylo o b ě m a n i ž š í m i s o u d y vyhověno. N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Uplatňuje dovolací důvod nesprávného právního posouzení (§ 503, čís. 4, c. ř. s.), napadá dovolatel právní názor odvolacího soudu, že je pro rozhodnutí sporu bezpodstatno řešiti otázku, zda zástavní právo, žalovanému dlužním úpisem z 1. srpna 1922 zřízené, je účinným čili nic. Výtka jeho je odůvodněna. Odvolací soud pokládá exekuci již proto za nepřipustnou, že žalobce dokázal k zabaveným strojům své vlastnické právo, kterého nabyt koupí strojů od manželů Karla a Marie Z-vých. Avšak žalovaný namítal a nižší soudy vzaly za dokázáno, že stroje byly žalovanému dány do zástavy společností »Karel Š. a spol.«, jejímž jedním společníkem byl právě onen Karel Z., který spolu s manželkou stroje byl žalobci prodal a jemuž je žalobce nechal v uschování. Dovolává se tedy žalovaný zřejmě ustanovení §§ 456 a 367 obč. zák., podle kterého vlastník zastavené věci nemůže své vlastnické právo uplatňovati, nabyt-li držitel ruční zástavy bezelstně od osoby, jež je živnost-